Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004335

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-12-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Наказ №70 від 12.01.2026. Диплом Н26 000086 від 14.01.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шарікадзе-Балабан Анастасія Вадимівна
2. Anastasiia V. Sharikadze-Balaban

Кваліфікація: 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0005-2250-6648

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 14.01.22 Стоматологія

Дата захисту: 25-12-2025

Спеціальність за освітою: 221 Стоматологія

Місце роботи здобувача: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11361

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.55

Тема дисертації:

1. Клініко-патогенетичні особливості профілактики захворювань тканин пародонту у жінок репродуктивного віку з синдромом полікістозних яєчників та шляхи профілактики

2. Clinical and pathogenetic features of prevention of periodontal tissue diseases in women of reproductive age with polycystic ovary syndrome and approaches to prevention

Реферат/анотація:

1. Захворювання тканин пародонту (ЗТП) є одними з найбільш поширених стоматологічних патологій, їхня розповсюдженість сягає 20–50% населення світу, а за даними Global Burden of Disease Study 2016 близько 3,58 млрд людей страждають від захворювань порожнини рота, серед яких ЗТП займають 11 місце. Основними патогенетичними чинниками є пародонтопатогени зубного нальоту у поєднанні з факторами ризику (порушення гігієни, зміни ротової рідини, імунологічні та ендокринні зрушення, спадковість, соматичні захворювання). Серед соматичних захворювань особливу увагу привертає синдром полікістозних яєчників (СПКЯ) – гетерогенний ендокринний розлад із поширеністю 8–21% серед жінок репродуктивного віку, який асоціюється з інсулінорезистентністю, хронічним запаленням, метаболічними порушеннями та

дисбалансом гормонів. Накопичені дані свідчать про двонаправлений зв'язок між СПКЯ та ЗТП, що зумовлений спільними факторами ризику (метаболічний синдром, ожиріння, цукровий діабет, серцево-судинні захворювання, дефіцит вітаміну D), змінами мікробіому та підвищеним рівнем прозапальних цитокінів. Метою дослідження було підвищити ефективність лікування і профілактики захворювань тканин пародонту у жінок з синдромом полікістозних яєчників шляхом використання розроблених та науково обґрунтованих схем лікувально- 3 профілактичних заходів з урахуванням перехресних факторів розвитку та перебігу цих захворювань. Дослідження виконувалось у 2019-2024 рр. на клінічних базах кафедри стоматології дитячого віку НУОЗ України імені П. Л. Шупика, ТОВ «Стоматологічна клініка Андрія Лукашука», Центрі інноваційних медичних технологій НАН України, приватних центрах репродуктології м. Києва та Київської області. На першому етапі нашого дослідження був проведений порівняльний аналіз детальних анамнестичних та антропометричних даних, а також оцінка перебігу ГП у жінок з/без СПКЯ. Обстежено на наявність ГП 673 жінок репродуктивного віку з СПКЯ і 783 здорових жінок. Порівнювали анамнестичні та антропометричні дані у групах дослідження: 82 жінок з ГП на тлі СПКЯ (1-а група) і 58 жінок з ГП без СПКЯ (2-а група). Серед 673 жінок з СПКЯ поширення ГП склало 13,2%, що було в 1,69 разів частіше (p=0,001) порівняно зі здоровими жінками (7,79%). Пацієнтки обох груп достовірно не відрізнялися між собою стосовно віку (32,5 (32;35,75) - 33 (30;37) роки, p=0,503) та середнього значення індексу маси тіла (ІМТ) (26,5±5,1 кг/м2 у 1 групі та 24,9±4,6 кг/м2 у другій групі (p=0,332)). Водночас, надмірна маса тіла (НМТ) частіше спостерігалася у жінок 1-ї групи (18,3%), що було на 8,00% (p=0,038) вірогідно більше порівняно із жінками 2-ї групи (10,3%). При детальному зборі та подальшому аналізі анамнестичних даних, ми звернули увагу, що серед жінок 1-ї групи з ГП на тлі СПКЯ на 29,1% переважали жінки-мешканці сіл і селищ міського типу порівняно з жінками 2-ї дослідної групи (33 (56,9%) випадків проти 31 (27,8%) випадків, p=0,026). Варто також зазначити, що жінки 1 групи рідше здобували вищу освіту (40,2% 1-а група проти 46,6% 2-а група), однак без достовірної різниці (p=0,457). Споживання їжі серед пацієнток першої групи достовірно частіше було один раз на день, причому решту становили переважно перекуси в порівнянні з пацієнтками другої групи (51 (62,2%) проти 18 (31,0%), p=0,00054). Зважаючи на вищу частку жінок, котрі проживали у сільській місцевості у 1 групі, то вони на 18,6% частіше харчувались продуктами з «власного городу» в порівнянні з жінками 4 2 групи, які в більшості складали міські мешканці. Окрім цього, більша половина жінок споживали недостатню кількість води для забезпечення добової потреби організму. Дана тенденція майже з однаковою частотою була виражена як у жінок 1-ї групи з ГП на тлі СПКЯ (64,6%), так і в 2-й групі жінок з ГП без СПКЯ (65,5%) (p=0,914). Також за анкетними даними регулярні заняття спортом на 16,7% були більше поширені серед жінок 2-ї групи порівняно з 1-ю групою (40 (48,8%) у 1 групі проти 38 (65,5%) у 2 групі, p=0,045). Порівняльний аналіз шкідливих звичок у групах дослідження, а саме – паління цигарок, в т.ч. електронних цигарок, показав, що кількість жінок-курців у групі з ГП на тлі СПКЯ було 51,2%, що на 17,2% (p=0,049) більше, ніж у групі з ГП без СПКЯ (34,5%). Окрім цього, стаж паління серед жінок 1-ї групи був також достовірно тривалішим в порівнянні з жінками другої групи (10 (6;13) років проти 8 (5;10) років, p=0,038). Подальший аналіз анамнестичних даних з приводу акушерського анамнезу показав, що серед жінок обох груп дослідження достовірної різниці щодо кількості пологів не було (p=0,380). Щодо кількості викиднів, то в анамнезі жінок 1 групи з ГП на тлі СПКЯ їх було більше на 6,80% порівняно з жінками з ГП без СПКЯ (14 (17,1%) в 1 групі проти 6 (10,3%) у 2 групі, p=0,262)). Дані щодо наявності СПКЯ у матері або бабусі виявилися подібними у двох групах: 24,4% у 1-й групі та 24,1% у 2-й групі (p=0,976).

2. Periodontal diseases (PDs) are among the most common dental pathologies, affecting 20–50% of the world's population. According to the Global Burden of Disease Study 2016, about 3.58 billion people suffer from oral diseases, with PDs ranking 11th in prevalence. The main pathogenic factors are periodontal pathogens in dental plaque combined with risk factors such as poor oral hygiene, alterations of oral fluid, immunological and endocrine disturbances, hereditary predisposition, and systemic diseases. Particular attention is drawn to polycystic ovary syndrome (PCOS), a heterogeneous endocrine disorder with a prevalence of 8–21% among women of reproductive age, which is associated with insulin resistance, chronic inflammation, metabolic disorders, and hormonal imbalance. Accumulated evidence indicates a bidirectional association between PCOS and PDs, driven by shared

risk factors (metabolic syndrome, obesity, diabetes mellitus, cardiovascular disease, vitamin D deficiency), changes in the oral microbiome, and elevated levels of pro-inflammatory cytokines. The aim of the study was to improve the effectiveness of treatment and prevention of periodontal diseases in patients with polycystic ovary syndrome by applying developed and scientifically substantiated treatment and preventive regimens, taking into account the cross-linked factors influencing the development and progression of these conditions. The study was conducted in 2019–2024 at the clinical facilities of the Department of Pediatric Dentistry of the Shupyk National University of Healthcare of Ukraine, the "Andriy Lukashuk Dental Clinic" LLC, the Center for Innovative Medical Technologies 13 of the National Academy of Sciences of Ukraine, and private reproductive centers in Kyiv and Kyiv region. At the first stage of our study, a comparative analysis of detailed anamnestic and anthropometric data was conducted, along with an assessment of the course of general periodontitis (GP) in women with and without PCOS. We compared the anamnestic and anthropometric data between the study groups: 82 women with GP in the presence of PCOS (Group 1) and 58 women with GP without PCOS (Group 2). Among 673 women with PCOS, the prevalence of GP was 13.2%, which was 1.69 times higher (p=0.001) compared to healthy women (7.79%). Patients in both groups did not differ significantly in terms of age (32.5 (32; 35.75) years vs. 33 (30; 37) years, p=0.503) or mean body mass index (BMI) (26.5 ± 5.11 kg/m² in group 1 and 24.9 ± 4.64 kg/m² in group 2, p=0.332). At the same time, overweight was more common in women of group 1 (18.3%), which was 8.00% higher (p=0.038) compared with women of group 2 (10.3%). A detailed collection and subsequent analysis of anamnestic data revealed that, among women in group 1 with GP and PCOS, rural residents and those from small towns were predominant by 29.1% compared with women in group 2 (33 (56.9%) cases vs. 31 (27.8%) cases, p=0.026). It is also worth noting that women in group 1 were less likely to have higher education (40.2% in group 1 vs. 46.6% in group 2), although the difference was not statistically significant (p=0.457). Food intake among patients in group 1 was significantly more often limited to once per day, with the rest consisting mostly of snacks, compared with patients in group 2 (51 (62.2%) vs. 18 (31.0%), p=0.00054). Given the higher proportion of rural residents in group 1, they were 18.6% more likely to consume home-grown products compared with group 2, which predominantly consisted of urban residents. In addition, more than half of the women in both groups consumed insufficient amounts of water to meet their daily needs, with almost identical frequencies in group 1 (64.6%) and group 2 (65.5%) (p=0.914). According to questionnaire data, regular physical activity was 16.7% more common among women in group 2 compared with group 1 (40 (48.8%) in group 1 vs. 38 (65.5%) in group 2, p=0.045). 14 A comparative analysis of harmful habits in the study groups, n amely cigarette smoking (including electronic cigarettes), showed that the proportion of smokers in the group with periodontitis and PCOS was 51.2%, which was 17.2% higher (p=0.049) than in the group with periodontitis without PCOS (34.5%). In addition, the smoking history among women in group 1 was also significantly longer compared to women in group 2 (10 (6; 13) years vs. 8 (5; 10) years, p=0.038). Further analysis of anamnestic data regarding obstetric history revealed no significant difference between the groups in terms of the number of deliveries (p=0.380). Regarding miscarriages, women in group 1 with GP and PCOS reported a 6.80% higher frequency compared to women with PD without PCOS (14 (17.1%) in group 1 vs. 6 (10.3%) in group 2, p=0.262). Data on the presence of PCOS in the mother or grandmother were similar in both groups: 24.4% in group 1 and 24.1% in group 2 (p=0.976).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Шарікадзе О, Охотнікова О, Трубка І, Шарікадзе-Балабан А. Гострі алергічні реакції в практиці лікаря-стоматолога (огляд літератури). Oral and General Health, 2024;4(3-4):20–26. https://doi.org/10.22141/ogh.4.3-4.2023.167 https://oralhealth-journal.com/index.php/journal/article/view/167/164 Ключові слова: ліки, реакції гіперчутливості, анафілаксія, стоматологічна допомога, синдром полікістозних яєчників
- Шарікадзе-Балабан АВ, Трубка ІО. Порівняльний аналіз особливостей анамнестичних та антропометричних даних у жінок репродуктивного віку з генералізованим пародонтитом на тлі синдрому полікістозних яєчників. Імунологія та алергологія: наука і практика. 2024;3-4:13-20. doi: https://doi.org/10.37321/immunology.2024.3-4-02 https://immunology.org.ua/index.php/journal/article/view/129/97 Ключові слова: генералізований пародонтит, синдром полікістозних яєчників, спосіб життя, стоматологічний анамнез, гінекологічний анамнез
- Шарікадзе-Балабан А, Трубка І, Зубченко О. Особливості клінічного перебігу генералізованого пародонтиту у жінок репродуктивного віку на тлі синдрому полікістозних яєчників. Праці Наукового Товариства ім. Шевченка. Медичні науки. 2024;76(2) https://doi.org/10.25040/ntsh2024.02.15 Scopus https://mspsss.org.ua/index.php/journal/article/view/1052/810 Ключові слова: генералізований пародонтит, синдром полікістозних яєчників, індексна діагностика пародонту, слина
- Шарікадзе-Балабан АВ, Трубка ІО. Оцінка рівнів вітаміну D і кальцію у сироватці крові жінок репродуктивного віку з генералізованим пародонтитом на тлі синдрому полікістозних яєчників. Oral and General Health. 2025;6(2): 52–58. https://doi.org/10.22141/ogh.6.2.2025.220. https://oralhealth-journal.com/index.php/journal/article/view/220/215 Ключові слова: генералізований пародонтит, синдром полікістозних яєчників, жінки репродуктивного віку, кальцій іонізований
- Шарікадзе-Балабан АВ, Трубка ІО. Особливості гормональних змін у жінок із генералізованим пародонтитом на тлі синдрому полікістозних яєчників Via Stomatologiae. 2025;2(1):40-46. https://doi.org/10.32782/3041-1394.2025-1.4 https://journals.meduni.lviv.ua/index.php/viastomatologiae/article/view/179/165 Ключові слова: синдром полікістозних яєчників, генералізований пародонтит, естрадіол, дегідроепіандростерон сульфат, гормональний дисбаланс
- Шарікадзе-Балабан А.В., Трубка І.О., Зубченко О.В. Оцінка ефективності комплексної терапії генералізованого пародонтиту у жінок репродуктивного віку із синдромом полікістозних яєчників. Харківський стоматологічний журнал. 2025; 2(2(4):215–226. DOI: https://doi.org/10.26565/3083-5607-2025-4-09 https://ukrmedsci.com/index.php/stomat/article/view/244/229 Ключові слова: генералізований пародонтит, синдром полікістозних яєчників, жінки репродуктивного віку, вітамін D3, PRP-терапія, комплексне лікування

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U001030

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трубка Ірина Олександрівна

2. Iryna Trubka

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8650-5891

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Батіг Віктор Маркиянович

2. Viktor M. Batih

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7381-7981

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Буковинський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010971

Місцезнаходження: площа Театральна, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Копчак Оксана Вікторівна

2. Oksana V. Kopchak

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3244-2041

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватний вищий навчальний заклад "Київський медичний університет"

Код за ЄДРПОУ: 16478809

Місцезнаходження: вул. Бориспільська, Київ, 02099, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мазур Ірина Петрівна

2. Iryna P. Mazur

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9075-5041

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнієнко Лариса Василівна

2. Larysa Korniienko

Кваліфікація: к.мед.н., доцент, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3469-4998

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Савичук Наталія Олегівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Савичук Наталія Олегівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Серьогіна Наталія Олексіївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

